

**AİLENİN KORUNMASI
VE
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE
DİN GÖREVLİLERİNİN KATKISININ SAĞLANMASI**

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE
ULUSAL VE ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

AİLENİN KORUNMASI VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE
DİN GÖREVLİLERİNİN KATKISININ SAĞLANMASI

I- ULUSAL DÜZENLEMELER

Türkiye’de başta Anayasa olmak üzere tüm yasalarda kadın erkek fırsat eşitliğinin güvence altına alınması amacıyla önemli düzenlemeler yapılmıştır. Son yıllarda, toplumsal gelişmenin dinamiğine uygun olarak yasalarda gerçekleştirilen kadın erkek eşitliğine ilişkin düzenlemeler dikkat çekmektedir. Kadına yönelik politikalarda yaşanan değişimin en önemli yansımaları Anayasa’da yapılan değişiklikler oluşturmaktadır.

Türkiye’de kadın erkek eşitliği ilkesi; 2001 yılında Anayasa’nın 41 inci ve 66 ncı maddeleri, 2004 yılında 10 uncu ve 90 ıncı maddeleri, 2010 yılında ise yine 10 uncu maddesinde yapılan değişikliklerle güçlendirilmiştir.

Anayasa’nın;

10 uncu maddesine 2004 yılında **“Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür”** hükmü eklenmiştir.

- 2010 yılında 10 uncu maddenin ikinci fıkrasının sonuna: **“...bu maksatla alınacak tedbirler, eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz”** ibaresi eklenmiştir.

- Yapılan bu değişikliklerle devlet cinsiyete dayalı ayırım yapmamanın ötesinde, kadınlara erkeğin her alanda eşit haklara, eşit imkânlarla kavuşması için düzenlemeler yapmak, gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır ve pozitif ayrımcılığın önü açılmıştır. 41 inci maddesine; **“Aile Türk toplumunun temelidir”** ifadesinden sonra gelmek üzere **“ve eşler arasında eşitliğe dayanır”** hükmü eklenmiştir.

90 ıncı maddesine; **“Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla ulusal kanunların aynı**

konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek ihtilaflarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır.” hükmü eklenmiş, bu çerçevede İstanbul Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) de dâhil olmak üzere, temel hak ve özgürlükleri hedef alan uluslararası anlaşmalar, ulusal düzenlemelerle uyuşmaması durumunda öncelikli konuma getirilmiştir.

7 Mayıs 2010 tarih ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Anayasada değişiklik yapılarak “**Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir**” hükmü düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler sonucunda, cinsiyet ayrımcılığına maruz kalınması durumunda Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılabilecektir.

Türk Medeni Kanunu, 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunda yapılan çalışmalar sonucunda, evlilik birliğinin temsilinde kadın ve erkeğe eşit haklar tanınmış; eşlerin müşterek çocuk üzerindeki velayet hakkını birlikte kullanacakları hükmü getirilmiş; eşlerden birinin meslek ve iş seçiminde diğerinin iznini alma zorunluluğu ortadan kaldırılmış; herhangi bir rejim belirlenmemişse kadının emeğini korumayı amaçlayan “**edinilmiş mallara katılma rejimi**” getirilmiştir.

Yeni Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinin ardından “**Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun**” 9 Ocak 2003 tarihinde kabul edilmiştir. Bu mahkemeler, aile hukukunu ilgilendiren uyuşmazlıkları çözme yükümlülüklerinin yanı sıra kadına yönelik ve/veya aile içi şiddet olaylarında, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasından, Kanun

kapsamında koruyucu ve/veya önleyici tedbir kararına hükmedilmesinden de sorumludur.

1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu, kadın erkek eşitliğinin sağlanması, kadınların ve çocukların bedensel ve cinsel haklarının yasal olarak korunabilmesi için son derece önemli otuzdan fazla değişiklik içermektedir. Türk Ceza Kanununda, kadının mağdur olduğu birçok suç topluma karşı işlenen suçlar kapsamında çıkartılıp, kişilere karşı işlenen suçlar kapsamına alınarak cezaları ağırlaştırılmıştır. Ayrıca, “**töre**” cinayetleri faillerinin Kanunda öngörülen en ağır ceza olan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılması hükmü getirilmiştir.

2014 yılında, Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklik ile cinsel suçlar yeniden değerlendirilerek, bu suçların kapsamının genişletilmesine ve verilen cezaların artırılmasına yönelik tasarı kabul edilmiş; Kanun ile cinsel saldırı suçu için öngörülen cezalar ağırlaştırılmış, suçun nitelikli hali yeniden düzenlenerek kapsamı genişletilmiştir. Aynı yıl ayrımcılığa ilişkin 122 nci madde “**nefret ve ayrımcılık**” başlığı ile yeniden düzenlenmiş; “**dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle**” bir kişinin kamu mal ve hizmetlerinden faydalanmasının, ya da ekonomik bir faaliyette bulunmasının engellenmesinin, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağına hükmedilmiştir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile “şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru

olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Kanun ile; korunan kişi ile şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali bulunan kişi hakkında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirler ayrıntıları ile düzenlenmiştir. Korunan kişi hakkında; barınma yeri tespiti, geçici maddi yardım yapılması, psikolojik mesleki, hukuki ve sosyal destek hizmetlerinin verilmesi, resen geçici koruma altına alınması ve kreş imkânından faydalandırılması gibi koruyucu tedbir kararları mülki amir tarafından; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise ilgili kolluk amirlerince alınabilmektedir. Kararlar verilirken delil ve belge aranmamaktadır.

Kanun, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesin (CEDAW) de yer alan “...**kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın**” kadının insan hakları alanındaki her türlü engelin kaldırılmasına yönelik üye devletlere yüklediği sorumluluklarla doğru orantılı bir düzenlemeye yer vermiştir. Bunun yanında Türkiye’nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmelerin yanı sıra özellikle Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin (İstanbul Sözleşmesi) de referans gösterilmesi son derece önemli olup İstanbul Sözleşmesi hükümlerinin büyük ölçüde Kanunda yer aldığı görülmektedir.

Ayrıca, 6284 Sayılı Kanun, şiddetin önlenmesi ve alınan tedbir kararlarının etkin olarak uygulanmasının izlenmesi amacıyla 7 gün 24 saat çalışmalarını yürütmek amacıyla 2012 yılında 14 pilot ilde kurulan ve halihazırda 75 ilde hizmet sunmakta olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin kurulmasına dayanak teşkil etmektedir.

Bu Kanun Kapsamında Kimler Şiddete Karşı Korunmaktadır?

Şiddete uğramış ya da şiddete uğrama tehlikesi bulunan medeni haline bakılmaksızın bekar ya da evli tüm kadınlar, çocuklar ve aile bireyleri bu kanun kapsamında korunmaktadır. Aynı zamanda ısrarlı takip mağdurları da bu kapsam içinde değerlendirilmektedir.

Can Güvenliği Tehlikesinin Olması Halinde Kimler Tarafından Hangi Tedbirler Alınmaktadır?

Kolluk (polis, jandarma ve sahil güvenlik birimleri) tarafından yapılacak tahkikat ve risk değerlendirilmesi sonucunda **“Gecikmesinde sakınca bulunan hal”** olması durumunda şiddet mağduru hakkında, hâkim ya da mülki amirden onay alınıncaya kadar ve Kanunda sayılan tedbir kararlarıyla sınırlı olmak üzere kolluk tarafından verilecek tedbir kararı uygulanabilecektir.

Şiddet Mağdurunun Şikâyet Hakkı Dışında Başkalarının İhbar Hakkı Bulunmakta mıdır?

Kanun ve Uygulama Yönetmeliğine göre, şiddet olayının ihbarı herkes tarafından mümkündür.

Şiddetle Mücadele Esnasında Alınacak Tedbirler Nelerdir?

1) Koruyucu Tedbir Kararları

a) Delil veya Belge Aranmaksızın, Mülkî Amir Tarafından Verilecek, Şiddete Uğramış ya da Uğrama İhtimali Olan Kişiyi Koruyucu Tedbir Kararları

c) Korunan kişilere, bu kişilerin bulundukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.

d) *Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde kurulması, kişisel ilişkinin sınırlandırılması ya da tümüyle kaldırılması.*

e) Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.

f) Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi.

g) Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi. Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi.

i) Silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi.

j) Korunan kişilerin bulundukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların bulundukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması.

k) Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması.

3) Kolluk amiri tarafından alınabilecek tedbirler

Yukarıda yer alan hâkim tarafından karar altına alınabilecek önleyici tedbirler, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ilgili kolluk amirince

alınabilir. Kolluk amiri evraki en geç tedbirin alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunar. Hâkim tarafından yirmi dört saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

Tedbir Kararlarına Ne Kadar Süre İçin Hükmedilir?

Tedbir kararı ilk defasında en çok altı ay için verilebilir. Ancak şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin devam edeceğinin anlaşılması hâlinde, tedbirlerin süresinin veya şeklinin değiştirilmesine ya da aynen devam etmesine karar verilebilir. Tedbirlerin kaldırılmasına karar verilmesi halinde bu karar korunan kişiye de tebliğ edilir.

Tedbir Kararlarına Karşı İtiraz Edilebilir mi?

1) Mülki amir tarafından verilen kararlara itiraz

Tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde, ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine hâkim, verilen tedbir kararının kaldırılmasına veya uygun görülecek başka bir tedbirle değiştirilmesine veya aynen devamına karar verebilir

2) Hâkim tarafından verilen tedbir kararlarına ve zorlama hapsi kararına itiraz

Tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde ilgililer tarafından aile mahkemesine itiraz edilebilir.

Teknik yöntemlerle takip

Kamuoyunda elektronik kelepçe diye adlandırılan teknik araçlarla failin ve mağdurun izlenebilmesi yöntemiyle failin mağdura belli bir mesafe

yaklaşması halinde en yakın kolluk güçlerinin devreye girmesi ve mağduru koruması söz konusu olmaktadır.

Tedbir kararlarına Şiddet gösterenin uymaması halinde neler yapılmaktadır?

Tedbir kararlarının ihlal edildiğinin kolluk tarafından tespit edilmesi halinde durum Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ivedilikle aile mahkemesine başvurulur. Tedbir kararlarının ihlal edildiğinin aile mahkemesince tespit edilmesi halinde ise başka bir işleme gerek kalmaksızın resen zorlama hapsine ilişkin karar verilebilir.

6284 sayılı Kanun'un yanı sıra, 4 Temmuz 2006 tarihinden bu yana, 2006/17 sayılı “**Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler**” konulu Başbakanlık Genelgesi yürürlüktedir.

2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda; büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelere kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açabilecekleri hükmü düzenlenmişken, 2012 yılında madde metninde yapılan değişiklik ile büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerin, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorunda oldukları düzenlenmiştir.

Çalışma hayatını düzenleyen İş Kanunu'nda 2003 yılında yapılan değişiklikler ile çalışma yaşamında kadın erkek eşitliğinin sağlanması yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Yapılan değişiklikler sonrasında; iş akdinin kurulmasından sona ermesine değin iş yaşamında, cinsiyet eşitliğine aykırı hareket edilemeyeceği¹ hüküm altına alınmış, işyerinde cinsel taciz ve kısmi çalışmaya ilişkin hükümler de ilk kez Kanunda yer

1 “4857 sayılı İş Kanunu Madde 5, Madde 18/3-(d)”.

almıştır. Bununla birlikte 4857 sayılı yeni İş Kanunu ile esnek çalışma yöntemlerinin bir kısmı yasal temele kavuşmuştur.

10 uncu Kalkınma Planı

2014-2018 yıllarını kapsayan 10 uncu Kalkınma Planı'nda kadın erkek eşitliğini amaçlayan politikalar **“Aile ve Kadın”** başlıklı bölümün altında yoğunlaşmıştır. **“Eğitim”, “Temel Hak ve Özgürlükler”, “Çocuk ve Gençlik”, “İstihdam ve Çalışma Hayatı”, “Nüfus Dinamikleri”, “Girişimcilik ve Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ)”** başlıkları altında da cinsiyet eşitliğine ilişkin çeşitli amaç, hedef ve politikalar belirlenmiştir.

Ayrıca Öncelikli Dönüşüm Programları çerçevesinde yer alan, **“İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi Programı”** ve **“Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programı”**nda toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin amaç, hedef ve göstergelere yer verilmiştir.

10 uncu Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları kapsamında Kalkınma Bakanlığı tarafından 46 **“Özel İhtisas Komisyonu”** ve 20 **“Çalışma Grubu”** oluşturulmuştur. Toplumsal Cinsiyet Çalışma Grubunda, **“eğitim, sağlık, şiddet, istihdam, karar alma ve siyasete katılım”** olmak üzere beş temel alanda **“alt gruplar”** oluşturularak, Türkiye'deki mevcut durumu, sorun alanları ve çözüm önerilerini de kapsayan detaylı bir rapor hazırlanmıştır.

II- ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve İhtiyari Protokolü:

Birleşmiş Milletler'in (BM) temel insan hakları sözleşmeleri arasında yer alan ve kadın hakları konusunda uluslararası standartları belirleyen ilk sözleşme 1981 yılında yürürlüğe giren CEDAW'dır. CEDAW'ın temel hedefi, toplumsal yaşamın her alanında kadın erkek eşitliğini sağlamak amacıyla, kalıplaşmış kadın erkek rollerine dayalı önyargıların ortadan kaldırılmasını sağlamaktır. Sözleşme taraf ülkelerde kadınlara yönelik ayrımcılığı önlemek için var olan tek yasal ve bağlayıcı uluslararası dokümandır.

CEDAW'a ilişkin olarak hazırlanan İhtiyari Protokol ise 6 Ekim 1999 tarihinde Sözleşmeyi imzalayan ülkelerin onayına sunulmuştur. İhtiyari Protokol'ü onaylayan ülkeler, Sözleşme'nin uygulanmasını denetlemekle yükümlü CEDAW Komitesi'ne Sözleşme'nin tanıdığı hakların ihlali konusunda bireylerce veya gruplarca veya onların rızası ile onlar adına yapılan şikâyetleri kabul etme ve inceleme yetkisini tanımışlardır. Türkiye, CEDAW'ı 1985 yılında imzalamış ve Sözleşme 1986 yılında yürürlüğe girmiştir. İhtiyari Protokol ise, 2000'de imzalanmış, 2002'de yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan, CEDAW Komitesi Sözleşmenin 21 inci maddesinin verdiği yetki çerçevesinde genel tavsiye kararları yolu ile CEDAW maddelerini yorumlamakta, çeşitli alanlarda açıklayıcı tavsiyeler geliştirmektedir.

CEDAW'ın 18 inci maddesi uyarınca; taraf devletler her dört yılda bir dönemsel ülke raporlarını CEDAW Komitesi'ne sunmak zorundadır. Bu çerçevede Türkiye, 7. Dönemsel Ülke Raporunu 2014 yılında Komiteye iletmiş, 2016 yılında savunmasını gerçekleştirmiştir.

Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu

1975 yılında BM tarafından “**Kadın On Yılı**” ilan edilmesi ve ardından düzenlenen Dünya Kadın Konferansları (1975 Meksiko-City, 1980 Kopenhag, 1985 Nairobi) neticesinde kadın hakları konusunda öne çıkan tüm sorun alanlarına vurgu yapan bir belge geliştirilmesi ihtiyacı duyulmuştur. Bu ihtiyaç doğrultusunda 1995 yılında Çin/Pekin’de gerçekleştirilen Dördüncü Dünya Kadın Konferansı sonucunda Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu isimli iki belge kabul edilmiştir.

Pekin Deklarasyonu, hükümetleri kadının güçlenmesi ve ilerlemesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve toplumsal cinsiyet perspektifinin politika ve programlara yerleştirilmesi konularında yükümlü kılmakta ve Eylem Platformunun hayata geçirilmesini öngörmektedir.

Eylem Platformu ise kadınların özel ve kamusal alana tam ve eşit katılımı önündeki engellerin kaldırılması amacıyla on iki kritik alanda (kadın ve yoksulluk, kadın ve eğitim, kadın ve sağlık, kadına yönelik şiddet, silahlı çatışmalarda kadın, kadın ve ekonomi, karar alma süreçlerinde kadın, kadının ilerlemesinde kurumsal mekanizmalar, kadının insan hakları, kadın ve medya, kadın ve çevre, kız çocukları) çeşitli stratejileri ortaya koymaktadır. Türkiye, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu’nu hiç çekince koymadan kabul etmiştir. Pekin Eylem Platformu 5 yıllık süreler halinde BM Kadının Statüsü Komisyonu tarafından izlenmektedir. Son olarak 2015 yılında Pekin+20 İzlemesi gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG)

2000 yılında BM üye ülkelerince Binyıl Kalkınma Hedefleri bildirisi kabul edilmiş ve başta yoksullukla mücadele olmak üzere, evrensel eğitime

erişim, çocuk ve anne ölümlerinin azaltılması, HIV/AIDS ile mücadele, çevresel sürdürülebilirlik, kalkınma ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi gibi konularda 8 ana hedef belirlenmiştir. Bu hedeflere 2015 yılında erişilmesi için hükümetlere çağrı yapılmıştır. Binyıl Kalkınma Hedefleri, 2015 yılında Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin kabul edilmesiyle yürürlükten kalkmıştır.

25-27 Eylül 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri tüm BM üyelerinin (193 ülkenin) imzası ile kabul edilmiştir.

2030 yılına kadar ulaşılması planlanan toplam 17 ana hedef ve bunlara bağlı 169 alt hedef bulunmaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 5 inci maddesi “**toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi**”dir.

5. Hedef özel bir hedef olmakla birlikte, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ilişkin tüm çabalar 17 hedefin içinde ortak kesen olarak yer almaktadır. 5 inci madde altında yer alan hedefler şunlardır:

5.1 Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde sona erdirilmesi,

5.2 Kamuya açık ve özel alanlarda bütün kadınları ve kız çocuklarını hedef alan, insan ticareti ile cinsel ve diğer istismar türleri dâhil olmak üzere her türlü şiddetin sona erdirilmesi,

5.3 Çocuk yaşta, erken ve zorla evlilikler ile kadın sünneti gibi bütün zararlı uygulamaların sona erdirilmesi,

5.4 Kamu hizmetleri, altyapı ve sosyal koruma politikaları temin ederek ve ulusal koşullara uygun olarak hane içinde ve aile içinde sorumluluk

paylaşımının teşviki ile ücretsiz bakım işinin ve ev işçiliğinin tanınması ve değerli kılınması,

5.5 Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatta karar alma sürecinin her basamağına tam ve aktif katılımının sağlanması ve bu alanda liderlik için eşit fırsatlara sahip olması,

5.6 Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı ve Pekin Eylem Platformu ile bunların gözden geçirme konferanslarının sonuç belgelerinde kararlaştırıldığı üzere; cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakları ile üreme haklarına küresel erişim imkânının sağlanması,

5.7 Kadınlara hukuk kaideleri çerçevesinde ekonomik kaynaklara eşit erişim imkânı sağlanması ve yanı sıra ulusal gayrimenkul ile diğer türden mal varlıklarıyla ilgili mülkiyet ve idare hakkı, finansal hizmetler, miras ve doğal kaynaklara erişimlerinin sağlanması,

5.8 Kadınların güçlenmesini sağlamak üzere başta bilgi ve iletişim teknolojileri olmak üzere yardımcı teknoloji kullanımının artırılması,

5.9 Toplumsal cinsiyet eşitliğinin tesisi ve her alanda kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi için güçlü politikalar üretilmesi, izlenmesi ve var olanların takviye edilmesi ve uygulanabilir mevzuat geliştirilmesi.

BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ve BM Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme

16 Aralık 1966 tarihli BM Genel Kurulunda onaylanarak kabul edilen bu sözleşmeler “**İkiz Sözleşmeler**” olarak da anılmaktadır.

Türkiye İkiz Sözleşmeleri 2000 yılında imzalamış, 2003’te onaylamıştır. İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin yayınlanmasından sonra üye devletlere

ekonomik, sosyal ve siyasi haklar konusunda uluslararası hukuki yükümlülükler yükleyen bağlayıcı nitelikteki İkiz Sözleşmeler, medeni ve siyasal hakların kullanılmasında, evlilik birliğinde, ekonomik ve sosyal hakların kullanılmasında, çalışma koşullarında ve ücretlendirmelerde kadın erkek eşitliğini güvence altına almakta, kadınların analık döneminin korunmasına ilişkin hükümlere yer vermektedir.

BM Evrensel Periyodik İnceleme Mekanizması (EPİM)

EPİM 2006 yılında kurulan BM İnsan Hakları Konseyinin (İHK) 2008 yılında faaliyete geçirdiği, tüm BM üye ülkelerinin insan hakları performansının diğer devletler tarafından incelendiği bir süreçtir. İnceleme, dörder yıllık aralıklarla İHK Başkanının başkanlığında, tüm İHK üyesi ülkeler (47) ve tüm gözlemci ülkelerin katılımıyla düzenlenen Çalışma Grubu Toplantısı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Ülkeler inceleme sonunda kabul ettiği tavsiyeleri dört yıl sonra yapılacak ikinci incelemeye kadar yerine getirme taahhüdü üstlenmektedir. Türkiye'nin ilk incelemesi 2010, ikinci incelemesi 2015 yılında gerçekleştirilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde yer alan hakları güvence altına almak amacı ile 1950 yılında Avrupa Konseyi (AK) tarafından imzaya açılan Sözleşme'nin 14 üncü maddesinde cinsiyet dâhil ayrımcılık yasağı getirilmektedir. Sözleşme'nin 7 nci Protokol'ünün 5 inci maddesi **“eşler arası eşitlik”** ilkesine ilişkin iken 12 nci Protokol'ünün 1 inci maddesi **“ayrımcılığın genel olarak yasaklanması”**na ilişkindir.

Türkiye 1954'te Sözleşmeyi onaylamış, 1987'de de Sözleşme ile kurulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) bireysel başvuru hakkını tanımıştır. Mahkemenin zorunlu yargı yetkisini ise 1990'da kabul etmiştir.

AİHM kararlarının uygulanması ise AK Bakanlar Komitesi'nin denetimine tabiidir. Bu çerçevede, Türkiye, AİHM'in açıkladığı kararlar neticesinde, ilgili ihlalin giderilmesini (bireysel önlemleri) sağlamanın yanı sıra, başvuruya konu ihlali herkes için ortadan kaldırma ve böylece ihlalin tekrarlamasına mâni olacak genel önlemleri (mevzuat veya uygulama değişiklikleri) alma sorumluluğunu da üstlenmiştir.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)

Türkiye'nin AK Dönem Başkanlığı sırasında İstanbul'da imzaya açılan **“Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”**, **“İstanbul Sözleşmesi”** olarak da anılmaktadır. Türkiye, 11 Mayıs 2011 tarihinde Sözleşme imzaya açıldığında ilk imzalayan ülkelerden birisi olmuş, 24 Kasım 2011 tarihinde parlamentosunda diğer ülkelerden önce onaylamış, 14 Mart 2012 tarihinde onay belgesini Avrupa Konseyi Sekreteryasına ileten ilk ülke olmuştur.

Sözleşmede kadına karşı şiddetle mücadelede kapsamlı bir hukuki çerçeve oluşturmak üzere, önleme (prevention), koruma (protection), kovuşturma (prosecution) ve mağdur destek mekanizmaları oluşturma politikaları (policy) konularına yer verilmiştir.

Sözleşme 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin izlenmesi Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele Uzmanlar Grubu (GREVIO), Taraflar Komitesi ve ulusal parlamentolar tarafından

gerçekleştirilmektedir. Türkiye'nin GREVIO tarafından yapılan ilk denetim süreci 2017 yılında tamamlanmış olup, 2018 yılında GREVIO Ülke Raporu'nun yayınlanması beklenmektedir.

Avrupa Birliği (AB)

Kadın ve erkek arasında eşitlik, Avrupa Birliğinin dayandığı temel ilkelerden biri olup, buna ilişkin düzenlemeler, Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliğinin İşleyişi Hakkında Antlaşma'da (ABİHA) yer almaktadır.

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 2 inci ve 3 üncü maddesinde kadın erkek eşitliği ve ayrımcılık yapmama ilkesi vurgulanmıştır.

ABİHA'nın Birliğin dayandığı temel ilkeleri düzenleyen birinci kısmı kapsamında, tüm faaliyetlerde erkekler ile kadınlar arasındaki eşitsizliği gidermek ve eşitliği desteklemek (8 inci madde) ve cinsiyet temeline dayalı ayrımcılıkla mücadele etmek için çaba gösterme (10 uncu madde) hedeflerine yer verilmiştir.

Sosyal politika kapsamında Birlik üyesi devletlerin kadın ve erkek işçilere, aynı veya eşit değerde iş için eşit ücret ilkesinin uygulanmasını sağlaması ile istihdam ve meslek konularında erkekler ve kadınlara eşit fırsatlar ve eşit muamele ilkelerinin uygulanmasını sağlayan tedbirlerin alınması yükümlülüğü de ABİHA'nın 157. Maddesinde düzenlenmiştir.

Birlik ABİHA'nın 151. ve 153.maddelerinde çalışma koşulları ve sosyal haklar bakımından kadın ve erkek arasında eşitlik sağlamaya yönelik faaliyetleri desteklemeyi öngörmüştür.

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartında ise cinsiyet temeline dayalı ayrımcılık da dâhil olmak üzere, her türlü ayrımcılığın yasak olduğu (21 inci madde) ve kadın-erkek eşitliği ilkesi (23 üncü madde) yer almaktadır.

Ayrıca, AB tarafından yayınlanan eşit işe eşit ücret, mesleki eğitim, sosyal güvenlik, meslekte yükselme, mal ve hizmetlere erişimde eşit muamele, kadınların hamilelik ve analık dönemlerinin korunması, ebeveyn izni gibi hususları düzenleyen direktifler bulunmaktadır.

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Kadının İlerlemesi İçin Eylem Planı (OPAAW)

2008 yılında Kahire’de düzenlenen İİT Üyesi Ülkelerin Kalkınmasında Kadınların Rolü konulu 2. Bakanlar Konferansı sırasında Kadının İlerlemesi İçin Eylem Planı (OPAAW) kabul edilmiştir. Söz konusu Eylem Planı’nda 9 ana hedef bulunmaktadır:

Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı: kadınların karar almanın tüm kademelerinde siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel temsiline sağlanması.

Eğitim: kadınların ve kız çocuklarının okuma-yazma programlarının yanı sıra her kademede mesleki ve beceri eğitimi imkanları dahil kaliteli eğitime erişimi için fırsat eşitliği sağlanması.

Sağlık: kadınların ve kız çocuklarının nitelikli sağlık bakımı ve hizmetleri, temiz su ve hijyen hizmetlerine ve yanı sıra yeterli ve sağlıklı besin kaynaklarına erişimlerinin iyileştirilmesi.

Ekonomik Güçlendirme: kadınların kamuda ve özel sektörde eşit ekonomik fırsatlara erişimlerinin artırılması.

Sosyal Koruma: kadınların sosyal ihtiyaçlarının, güvenliklerinin ve esenliklerinin sağlanması ve bu hususta iyileştirme yapılması.

Kadınların Şiddetten Korunması: Kadınları ve kız çocuklarını hedef alan her türlü toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, insan ticareti ve diğer

zararlı uygulamalarla mücadele edilmesi. Kadınları ve kız çocuklarını hedef alan, fırsatlardan yoksun bırakma dahil çeşitli şiddet türleriyle mücadele edilmesi ve önleyici tedbirler ve mağdurların rehabilitasyonu ile faillerin cezalandırılmasına ilişkin yasal hükümler aracılığıyla kadınların haklarından tam olarak faydalanmasının sağlanması.

Kriz Durumlarında Kadın: özellikle kırsal kesim kadınları olmak üzere kadınlara ve kız çocuklarına silahlı çatışmalarda, doğal ve insan kaynaklı afet durumlarında, yabancı işgali altında, zorla yerinden edilme ve diğer hassas durumlarda koruma ve insani yardıma erişim imkânı sağlanması. İİT Üye Devletleri ayrıca, 1325 Sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararı'na uygun olarak, çatışma çözümü, barış ve güvenlik konularında kadınların rol almasını teşvik edeceklerdir.

Afet Durumlarında Kadın: kadınlara insani yardım sağlanması ve başta kırsal kesimlerde olmak üzere, doğal afetlerde kadınların korunması.

Silahlı Çatışmalarda Kadın: Silahlı çatışma ve çatışma sonrası durumlarda, yabancı işgali altında, zorla yerinden edilme durumlarında ve insan kaynaklı diğer afet durumlarında kadınları hedef alan cinsel istismar ve insan ticareti dahil farklı şiddet türleriyle mücadele etmek üzere gerekli tüm koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması.

Öte yandan Eylem Planı ile Kahire'de İİT Kadın İlerlemesi Teşkilatının kurulması öngörülmüştür. Söz konusu Teşkilatın faaliyete geçmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

2016 yılında Türkiye'nin ev sahipliğinde düzenlenen İİT Üyesi Ülkelerin Kalkınmasında Kadınların Rolü konulu 6. Bakanlar Konferansı sırasında ise Gözden Geçirilmiş OPAAW Belgesi kabul edilmiş ayrıca Türkiye'nin önerisiyle bir Kadın Danışma Konseyinin kurulmasına karar verilmiştir.

Söz konusu Konsey, iki yılda bir düzenlenen İİT Üyesi Ülkelerin Kalkınmasında Kadınların Rolü Bakanlar Konferansının Danışma Konseyi olarak; OPAAW'ın uygulanması, kadınların gelişimi ve güçlenmesi konularında politikalar oluşturmak ve danışma fonksiyonu yürütmekle görevlidir.

Diğer Uluslararası Düzenlemeler

Öte yandan, kadınların güçlendirilmesi ve kadın erkek eşitliğinin sağlanması konusunda gerçekleştirilen çalışmalara; Türkiye'nin de taraf olduğu ya da katkıda bulunduğu AK Avrupa Sosyal Şartı, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmeleri, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, BM Kadınların Siyasal Haklarına İlişkin Sözleşme, BM Engelli Hakları Sözleşmesi, AK İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi, AK Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi, AK Avrupa Kentsel Şartı, Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı, BM Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı (ICPD) gibi uluslararası düzenlemeler ve sözleşmeler de temel oluşturmaktadır.

III- AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURLARINI YÖNLENDİRME

Toplumsal bir sorun olan kadına yönelik şiddetle mücadele, çok sayıda kurumun işbirliği içinde hareket etmesini gerektirir. Kadının insan haklarını güvence altına alan uluslararası sözleşmeler, yasalar ve diğer mevzuat, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Bakanlık, belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarına bağlı kadın danışma merkezleri ve kadın konukevleri, Baroların Kadın Hakları Uygulama Merkezleri ve Kadın Hukuku Komisyonları, Valilik

ve Kaymakamlıklar, Sağlık Kuruluşları, Belediyeler, Aile Mahkemeleri, Polis ve Jandarma yani Kolluk Kuvvetleri, bu alanda çalışan Sivil Toplum Kuruluşları, Üniversiteler, Medya Organları, Türkiye’deki şiddetle mücadele mekanizmasının önemli birer parçasıdır. Aşağıda bu kurumlardan bir kısmı hakkında bilgi verilmektedir. Ancak uluslararası sözleşmeler ve yasal haklar bu kitabın başka bir bölümünde detaylı olarak anlatılmakta olduğundan, burada yer almayacaktır.

Polis Merkezleri ve Jandarma Karakolları

Şiddete uğrayan kadın, en yakın polis merkezine ya da Jandarma Karakoluna giderek şiddet uygulayan kişi hakkında şikâyetçi olabilir. Şikâyet polis ya da jandarma tarafından hemen Cumhuriyet savcısına bildirilecektir. Kolluk, şiddete uğrayan ve bu nedenle gelen kişiyi Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun konusunda bilgilendirecek ve başvuran kişinin barınma ihtiyacı ve güvenliğini AÇSHB ile işbirliği içerisinde sağlayacaktır.

Ayrıca 6284 sayılı Kanun kapsamında gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kolluk Amiri tarafından -ilk iş günü ilgili makamın onayına sunulmak kaydıyla- mağdur hakkında koruyucu tedbir, şiddet uygulayan hakkında önleyici tedbir karar verilebilmektedir.

Bunun yanı sıra 7/24 hizmet veren 155 Polis İmdat ve 156 Jandarma İmdat hatından telefon yolu ile şikâyet süreci başlatılabilir.

Valilikler ve Kaymakamlıklar

6284 sayılı Kanun ile kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında mülki amirlere de çeşitli yetkiler verilmiştir. Bu kapsamda, korunan bireylerle ilgili olarak uygulamanın *çabuk ve etkin olması bakımından mülki amir tarafından koruyucu tedbir kararlarının verilebileceği düzenlenmiştir.* Bu çerçevede, “**korunan kişi**” hakkında mülki amir tarafından;

- * barınma yeri tespiti,
 - * geçici maddi yardım yapılması,
 - * psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal destek hizmetlerinin verilmesi,
 - * resen geçici koruma altına alınması
 - * kreş imkânlarından faydalandırılması
- tedbir kararları alınacaktır.

Cumhuriyet Savcılığı

Şiddete uğrayanın polis merkezinin dışında doğrudan Cumhuriyet Savcılığına başvurması da mümkündür. Cumhuriyet savcısı durumu en seri şekilde Aile Mahkemesine bildirecek, Aile Mahkemesi 6284 Sayılı Kanun kapsamında uzaklaştırma kararı ile birlikte diğer tedbirleri alabilecektir. Ayrıca Cumhuriyet savcılığına yapılan şikâyetle birlikte Adli Tıp Kurumundan rapor alınması talep edilebilir.

Cumhuriyet savcısının soruşturma sonucunda şiddet uygulandığına kanaat getirdiğinde şiddet uygulayan hakkında kamu davası açması mümkündür.

Aile Mahkemeleri

9.1.2003 tarih 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Usullerine Dair Kanuna göre, Aile Mahkemeleri, aile hukukundan doğan dava ve işleri görürler. Ayrıca bu mahkemeler 20.5.1982 tarihli ve 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'a göre aile hukukuna ilişkin yabancı mahkeme kararlarının tanıma ve tenfizini yaparlar.

Aile Mahkemeleri bünyesinde, davanın esasına girilmeden önce veya davanın görülmesi sırasında, mahkemece istenen konular hakkında taraflar arasındaki uyuşmazlık nedenlerine ilişkin araştırma ve inceleme yapmak ve sonucunu bildirmek, mahkemenin gerekli gördüğü hallerde duruşmada hazır bulunmak, istenilen konularla ilgili çalışmalar yapmak ve görüş bildirmek, mahkemece verilecek diğer görevleri yapmak üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atanır.

6284 Sayılı Kanun kapsamında “**korunan kişi**” hakkında;

- * işyeri ve yerleşim yerinin değiştirilmesi,
- * aile konutu şerhi konulması

* hayati tehlikenin bulunması halinde Tanık Koruma Kanunu çerçevesinde kimlik ve dier bilgi ve belgelerinin deıştırılması hakkında tedbir kararı verilmesi,

ayrıca “**şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali olan kişiye**” karşı;

* korunan kişiye yönelik şiddet tehdidi, hakaret, aşailama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması;

* evden uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsisi;

* korunan kişi-kişilere yaklaşmasının önlenmesi; korunan kişinin şahsi ve ev eşyalarına zarar vermemesi;

* silahı varsa veya silah taşımaması zorunlu bir kamu görevi ifa etse bile zimmetinde bulunan silahı ilgili birimlere teslim etmesi;

* alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığı var ise hastaneye yatmak dahil muayene ve tedavisinin sağlanması,

kararları Aile Mahkemesi Hâkimi tarafından verilmektedir.

Ayrıca Kanun’un etkinliğini ve caydırıcılığını artırmak amacıyla şiddet uygulayan kişinin tedbir kararlarına aykırı hareket etmesi halinde uygulanacak zorlama hapsi kararı da Aile Mahkemesi Hâkimi tarafından alınabilmektedir.

Sağlık Kurum ve Kuruluşları

Kadınların şiddete maruz kaldıklarında başvurabilecekleri kurumlar arasında olan sağlık kuruluşları hem şiddete uğrayanın tıbbi tedavisinin yapılması hem de kadına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddetin belgelenecek rapor edilmesi bakımından son derece önemlidir.

kadını ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda etkin hale getirmek ve eğitim düzeyini yükseltmek amacıyla yapılacak her türlü çalışmaya destek vermek, bu konularda stratejiler geliştirmek, plan ve programları oluşturmak, temel politikaların belirlenmesine katkıda bulunmak, faaliyet ve projeler yürütmek, bu alanda yapılan çalışmalara destek vermekle yükümlüdür.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ilgili ve sorumlu tüm kuruluşların 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesindeki faaliyetlerini izlemektedir. Bu kapsamda, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyonunda ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komitesi oluşturulmuştur. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda 2007 yılından bu yana periyodik olarak her yıl bir defa toplanan Komite, kadına yönelik şiddet konusundaki çalışmaları-gelişmeleri değerlendirmekte, bu konuda öneriler sunmaktadır.

Diğer taraftan, kadına yönelik şiddetle mücadele alanında atılması gereken adımlara ilişkin bir çerçeve sunması ve ilgili kurum kuruluşlara rehber olması açısından Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Eylem Planları hazırlanmaktadır. Bu kapsamda “**Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planları**” üç yıllık dönemi kapsayacak şekilde hazırlanmakta olup halihazırda “**Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Üçüncü Ulusal Eylem Planı 2016-2020**” yürürlüktedir.

Bunun yanı sıra, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyonunda hazırlanan diğer bir eylem planı “**Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı**” 2018-2023 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılımlarının güçlendirilmesi; hak, fırsat ve imkânlardan eşit şekilde yararlanmalarının sağlanması; kadın erkek fırsat eşitliğinin tüm ana plan ve politikalara yansıtılması amacıyla

hazırlanan Eylem Planı; Aile, Çalışma Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından kadının güçlenmesi konusunda hazırlanan kapsamlı ilk eylem planıdır.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 14 üncü Maddesinde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin açılacağı hükme bağlanmış olup; bu merkezlerin hizmete açılması ile yürüteceği hizmet ve faaliyetler ilgili Kanun ile düzenlenmiştir. ŞÖNİM'ler farklı kurum ve kuruluşların hizmetlerini tek çatı altında toplayan yapısıyla şiddetle mücadele konusunda sunulan hizmetleri koordine ederek daha etkin ve hızlı hizmet sunar.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri,

- * Gerekli uzman personelin görev yaptığı,
- * Tercihen kadın personelin istihdam edildiği,
- * Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyicim tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği,
- * Çalışmalarını tek kapı sistemi ile yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürüten,
- * İnsan onuruna yaraşır etkili ve süratli hizmet sunumu sağlayan,
- * Kadının ekonomik, psikolojik, hukuki ve sosyal olarak güçlendirilmesi odaklı merkezlerdir.

Hali hazırda 75 ilde hizmet sunmakta olan ŞÖNİM'lerin 81 ile yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Kadın Konukevleri

Kadın konukevleri fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Burada kadınlar çocuklarıyla birlikte, yaşadıkları şiddetle mücadele edebilmek için ihtiyaç duydukları güvenli ortama kavuşurlar. Kadın konukevlerinin adresleri gizlidir.

Ülkemizde;

* Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne bağlı 2.697 kapasite ile 110,

*İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne bağlı 12 kapasite ile

*Yerel yönetimlere bağlı 725 kapasiteli 32 kadın konukevi,

*Sivil toplum kuruluşlarına bağlı 20 kapasiteli 1 konukevi
bulunmaktadır.

Toplamda 144 Kadın Konukevi 3.454 kapasite ile Türkiye genelinde 81 ilimizde hizmet vermektedir.

Diğer İlgili Kurum/Kuruluşlar

Barolar bünyesinde faaliyet yürüten Kadın Hakları Komisyonları ve Adli Yardım Büroları, şiddete uğramış olan kadına Cumhuriyet Savcılığına yapılacak şikâyet de dâhil tüm hukuk davası sürecini ücretsiz olarak takip etmek için ücretsiz avukat (yargılama giderleri de Adli Yardım Bürosu tarafından karşılanmak üzere) tayin edecektir. Şiddete uğrayan kadının Adli Yardım Bürosunun ücretsiz avukat hizmetinden yararlanmak için kimlik,

ikametgâh belgesi ve muhtardan alınan fakirlik belgesi ile başvurusu yeterlidir.

Ayrıca şiddete uğramış mağdur kadın, polis merkezinde yaptığı şikâyet sırasında avukat istediğini bildirdiğinde kendisine Baro bünyesinde kurularak çalışan Ceza Muhakemeleri Kanunu Bürosundan ücretsiz avukat atanacak ve avukat şiddete uğramış olan kişinin şikâyetçi olması nedeni ile açılacak olan ceza davasını yürütecektir.

Ekonomik desteğe ihtiyaç duyan kadınlar Valilik ve Kaymakamlıklar bünyesinde hizmet veren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından bu konuda destek alabilmektedir.

5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nda yapılan değişiklik uyarınca **“Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100 bini geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.”** ibaresi yer almaktadır.